30/04/2020

Αύριο η μνήμη του Αγίου Παναρέτου Επισκόπου Πάφου

/ Βίοι Αγίων

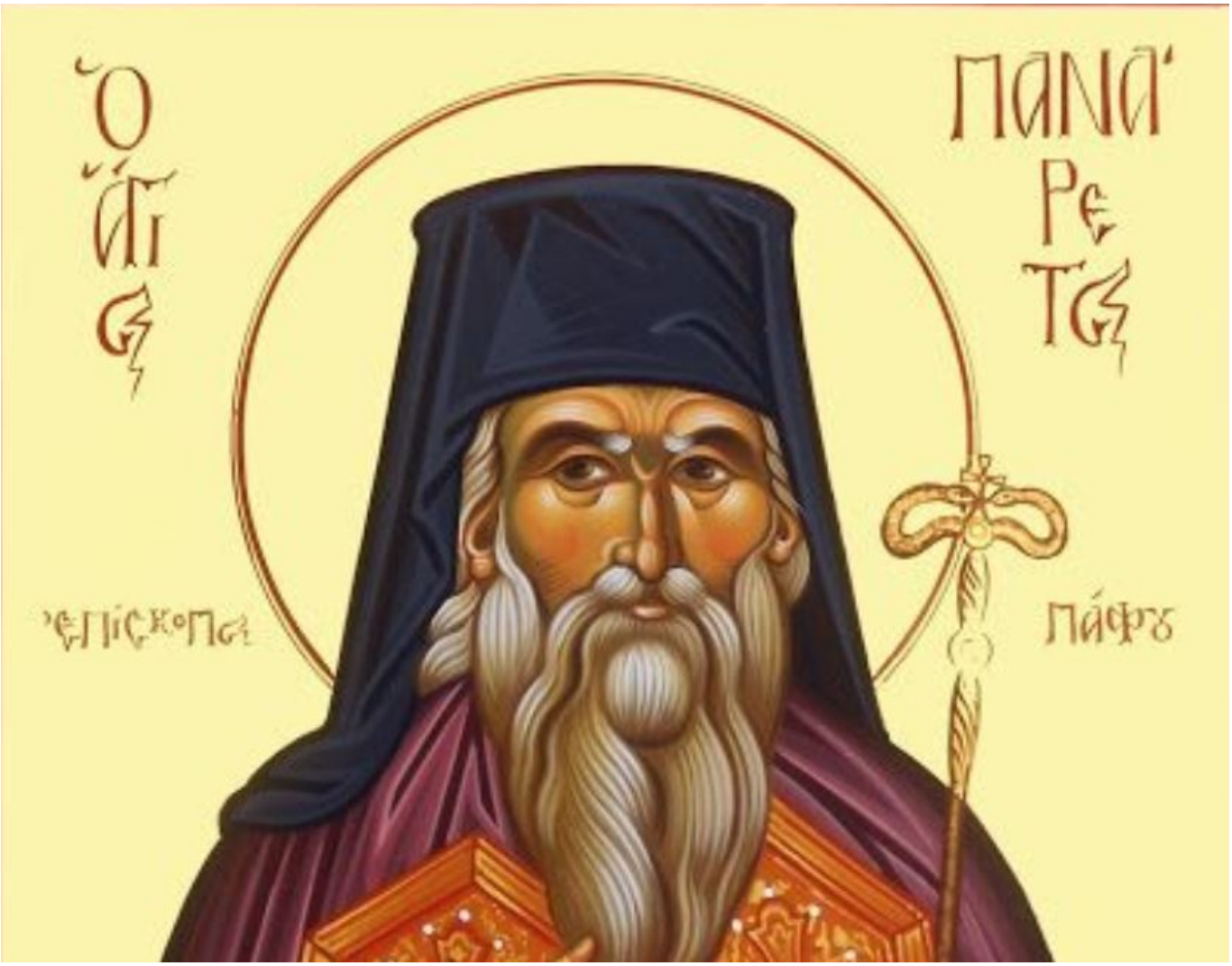

Ο Άγιος Πανάρετος, όπως γράφει ο Συναξαριστής, «εκ των έργων του είχε το όνομα και εκ του ονόματος είχε τα έργα». Και πραγματικά κατέκτησε τις αρετές και ελάμπρυνε με το βίο και την πολιτεία του την αποστολική Εκκλησία της Πάφου.

Γεννήθηκε αρχές 18ου αιώνα πιθανότατα στην Περιστερωνοπηγή Αμμοχώστου, όπου και εμόνασε στην εκεί Μονή του Αγίου Αναστασίου. Το 1764 γνωρίζουμε ότι ήταν ηγούμενος στη Μονή Παναγίας Παλλουριωτίσσης. Ανέβηκε στο θρόνο της Πάφου το 1767 και διετέλεσε ποιμενάρχης της μέχρι το 1790 που κοιμήθηκε εν Κυρίω.

Έζησε στα δύσκολα εκείνα χρόνια που «όλα τα ‘σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά», τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Χωρίς την ύπαρξη σχολείων και δωρεάν μόρφωσης τότε, μπόρεσε κι έγινε κάτοχος ευρείας μόρφωσης, με τις δικές του προσωπικές προσπάθειες και τη φοίτησή του σε σχολές που διατηρούσαν τα μοναστήρια. Είχε ευρείς ορίζοντες, κάτι που το συνδύαζε με σκληρή ασκητική ζωή την οποία έκρυβε επιμελώς. Ζούσε λιτοδίαιτα και χωρίς πολυτέλεια, όπως ο πιο φτωχός Κύπριος της εποχής του. Αγρυπνούσε πολλές ώρες προσευχόμενος. Εξομολογείτο μέ. ταπείνωση και λειτουργούσε με ιεροπρέπεια. Ξέροντας πολύ καλά ότι η μεγαλύτερη νίκη του ανθρώπου είναι να νικήσει τον ίδιο τον εαυτό του, δηλαδή τα πάθη και τις αδυναμίες του, αλλά και για να θυμάται ότι ο λαός που του εμπιστεύθηκε ο Θεός ήταν βαριά αλυσοδεμένος στην τούρκικη σκλαβιά, έφερε στο σώμα του μια οριχάλκινη και μια σιδερένια αλυσίδα. Αγιάζοντας τον εαυτό του με τη Χάρη του Θεού έδωκε τη μεγαλύτερη βοήθεια στο ποίμνιο του.

Ως Μητροπολίτης τόσο αγάπησε το λαό του που ασχολήθηκε με τα προβλήματα όλων με ξεχωριστή αγάπη. Πνευματικά και υλικά αγαθά τα χρησιμοποιούσε ορθόδοξα, με ισορροπία, προς δόξα Θεού. Οδηγούσε το λαό στη θέωση, λειτουργούσε, ποίμαινε, δίδασκε,εργαζόταν, δημιουργούσε. Ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τα θεολογικά και εκκλησιαστικά ζητήματα, αλλά ακριβώς επειδή ζούσε αυθεντικά την ορθοδοξία και έβλεπε τη ζωή ως ενιαία, επέδειξε θαυμαστό ενδιαφέρον και για τα εθνικά θέματα, την παιδεία του υπόδουλου Παφιακού λαού και ολόκληρου του γένους, τα γράμματα, τις τέχνες και τον πολιτισμό.

Ευλαβείτο ιδιαίτερα τον Άγιο Φίλιππο και κατασκεύασε ασημένια θήκη για την κάρα του Αγίου που ευρίσκεται σήμερα στο Όμοδος. Δι’ εξόδων του κατασκευάσθηκε εικόνα του Αποστόλου Φιλίππου, που σώζεται στο μοναστήρι Τιμίου Σταυρού Ομόδους και απεικονίζει και τον ίδιο να προσφέρει στον Απόστολο το ιερό κρανίο μμέσα στη θήκη (1773). Ανέλαβε τις δαπάνες ανέγερσης του ναού του μοναστηριού του Αγίου Αναστασίου στην Περιστερωνοπηγή και την αγιογράφηση εικόνων του εικονοστασίου του. Ανακαίνισε τους ναούς Νικόκλειας, Δρούσιας, Δρύμους, Αρόδων, Θελέτρας, Φιλούσας Κελοκεδάρων και πολλών χωριών. Ανακαίνισε επίσης τα μοναστήρια της Χρυσορροϊάτισσας (1770), του Σταυρού Ομόδους και του Σταυρού Μίνθης. Διασώζονται ακόμα σε όλη την επαρχία πολλές αξιόλογες εικόνες φιλοτεχνημένες στην εποχή του.

Ο Πάφου Πανάρετος ανέλαβε εξ ολοκλήρου τα έξοδα της έκδοσης του έργου του Αθηναίου φιλοσόφου Θεοφίλου Κορυδαλέως «Περί γενέσεως και φθοράς κατ’ Αριστοτέλην» (1780). Βοήθησε επίσης οικονομικά στην έκδοση του βιβλίου του Αρχιμανδρίτη Κυπριανού «Χρονολογική Ιστορία της Κύπρου» (1788). Ήταν φίλος με τον αρχιεπίσκοπο Κύπρου Φιλόθεο, ο οποίος ήτανπολύ μορφωμένος. Συμμετείχε στο γράψιμο και έκδοση συνοδικών εγκυκλίων επίΑρχιεπισκόπου Χρυσάνθου. Με ενέργειές του το 1774 καταγγέλθηκαν τοπικοί άρχοντες στο Σουλτάνο για κακοδιοίκηση και το 1783 – 84 αναχώρησε μαζί με τουςάλλους Μητροπολίτες για την Κωνσταντινούπολη, όπου πέτυχαν να παυθεί από το Σουλτάνο ο τύραννος Χατζημπακκής.

Θαυματουργούσε ενώ βρισκόταν ακόμα στη ζωή. Το συναξάρι του αναφέρει ότι επετίμησε ένα ιερέα, ο οποίος έλεγε ψέματα και ορκιζόταν ότι δεν καταχράστηκε χρήματα, να σιωπήσει και εκείνος έμεινε βωβός. Άρρωστος, λίγο πριν το θάνατό του, ο ιερέας έστειλε επιστολή και ο επίσκοπός του πήγε προς αυτόν. Αφού μετανόησε και ζήτησε συγγνώμη, λύθηκε η γλώσσα του.

Ο Άγιος Δεσπότης εξεδήμησε προς Κύριον το 1790. Τόση ήταν η αρετή του αγίου, που προείδε το θάνατό του, και έσκαψε ο ίδιος το μνήμα του, στο χώρο που σήμερα βρίσκεται το ιερό του καθεδρικού ναού Αγίου Θεοδώρου στην Πάφο. Προείδε ακόμα ότι κατέφθασε στο λιμάνι της Πάφου ο πρώην επίσκοπος Καρπάθου Παρθένιος, έστειλε τον έφεραν και τον φιλοξένησε. Ο Παρθένιος τον κήδεψε κιόλας την επομένη. Έγινε μάλιστα μάρτυρας θεραπείας φτωχού παράλυτου, ο οποίος είχε προστάτη τον επίσκοπό του, την ώρα που έβγαζαν το λείψανο από τη Μητρόπολη.

Ο άγιος είχε δώσει εντολή να τον ενταφιάσουν με τα ρούχα που φορούσε. Ο πρωτοσύγκελός του όμως, από αγάπη για τον πνευματικό του πατέρα, τον

παράκουσε για πρώτη φορά και τότε βρέθηκαν οι αλυσίδες που σε κάποιο σημείο είχαν εισχωρήσει στη σάρκα του. Ο λαός του Θεού αναγνώρισε την αγιότητά του αμέσως μμετά το θάνατό του, και η επίσημη κατάταξή του στο αγιολόγιο της Εκκλησίας μας έγινε επί των ημερών του Κυπρίου Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερασίμου Γ’ (1794 – 1797).

Οι αλυσίδες του βρίσκονται σήμερα στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου. Παλιά τοιχογραφία του αγίου βρίσκεται στο νησί Σαλαμίνα της Ελλάδας, ενώ αργότερα κατασκευάστηκαν εικόνες του σ’ όλη την Κύπρο.

Η Πάφος τιμά ιδιαίτερα τον Άγιο Πανάρετο και μάλιστα προς τιμήν του ο Μητροπολίτης Πάφου Χρυσόστομος ο Β’ ανήγειρε ναό στο χωριό Κολώνη (1989). Η σεπτή του μνήμη τιμάται από την Εκκλησία μας την 1η Μαΐου.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ

Ήχος πλ. α’ Τόν συνάναρχον Λόγον.

Τον της Πάφου ποιμένα, θείον Πανάρετον, ως Χριστού Ιεράρχην ανευφημήσωμεν ότι εργάτης συνετός, πασών των θείων αρετών, και εν αγίοις θαυμαστός, εγένετο εν υστέροις καιροίς, και πάντων προστάτης, των ανυμνούντων αυτού την κοίμησιν.

ΠΗΓΗ: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ